

دانشگاه شاهرود

ملاصدرا و ساحت وجودشناسی

www.ketab.ir

دکتر افلاطون صادقی

سرشناسه	صادقی، افلاطون، ۱۳۳۷ - Aflatoun, Sadeghi
عنوان و نام پدید آور	ملاصدرا و ساحت وجودشناسی / افلاطون صادقی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۲۸۰ ص.
فروست	دانشگاه پیام نور، ۲۷۹۶. گروه فلسفه و کلام اسلامی، ۱۵۰/ف.
شابک	978 - 964 - 14 - 0846 - 8
وضعیت فهرست نویسی	فبا
موضوع	صدرالدین شیرازی، محمدبن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ق. -- دیدگاه درباره هستی شناسی
موضوع	Sadradding shirazi, Mohammad ebn Ebrahim-- Views on ontology
موضوع	هستی شناسی (فلسفه اسلامی)
موضوع	Ontology (Islamic philosophy)
شناسه افزوده	دانشگاه پیام نور
شناسه افزوده	Payam Noor University
رده بندی کنگره	BBK ۱۳
رده بندی دیویی	۱۸۹/۱
شماره کتابشناسی ملی	۷۵۵۸۵۱۱

www.ketab.ir

چاپ :	اول
شمارگان :	۱۰۰
قیمت (ریال) :	۴۵۰,۰۰۰

ملاصدرا و ساحت وجود شناسی

مولف: دکتر افلاطون صادقی

تهیه و تولید: مرکز انتشارات دانشگاه پیام نور

شابک: ۸ - ۰۸۴۶ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0846 - 8

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید کپی یا خلاصه برداری، نشر و ترجمه، چاپ، انست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر با بخشی از آن اعم از متن، طرح پشت و روی جلد و ... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

ادرس فروشگاه مرکزی چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور: تهران، خیابان شهید رجایی،

نرسیده به تقاطع آزادگان، جنب ورزشگاه یادآوران، تلفن: ۵۵۵۰۲۱۰۴ - ۵۵۰۰۹۸۳۸

سایت فروش اینترنتی: <http://digibook.pnu.ac.ir>

فهرست مطالب

پیشگفتار

یازده

فصل اول: ملاصدرا و جایگاه او در فلسفه اسلامی

۱

هدف کلی

۱

هدف‌های یادگیری

۱

مقدمه

۲

۱-۱ فلسفه اسلامی

۸

۱-۱-۱ فلسفه اسلامی با فلسفه غربی

۹

۱-۱-۲ هویت فلسفه اسلامی

۱۲

۱-۱-۳ دامنه و سیر فلسفه اسلامی

۱۵

۲-۱ شرح حال و زندگی‌نامه ملاصدرا

۱۶

۱-۲-۱ زندگی‌نامه ملاصدرا

۱۷

۲-۲-۱ آثار و تألیفات ملاصدرا

۲۲

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول

۳۴

خودآزمایی تشریحی فصل اول

۳۶

فصل دوم: حکمت متعالیه ملاصدرا، مبانی و روش آن

۳۷

هدف کلی

۳۷

هدف‌های یادگیری

۳۷

مقدمه

۳۸

۱-۲ «حکمت» در فرهنگ و فلسفه اسلامی

۳۹

۱-۲-۱ معنای حکمت از حیث لغوی

۳۹

۱-۲-۲ معنای حکمت در قرآن

۴۰

۳-۱-۲ معنای حکمت در فرهنگ فلسفی

۴۲

۲-۲ کاربرد اصطلاح «حکمت متعالیه» در فرهنگ و فلسفه اسلامی

۴۷

۴۸	۳-۲ کاربرد اصطلاح «حکمت متعالیه» در بیان ملاصدرا
۵۰	۴-۲ نظام حکمت متعالیه یا مکب فلسفی ملاصدرا در یک نگاه کلی
۵۱	۵-۲ منابع حکمت متعالیه
۵۶	۶-۲ امتیاز «حکمت متعالیه» از سایر رویکردهای معرفتی
۵۷	۱-۶-۲ امتیاز حکمت متعالیه از علوم سطحی تکر به شریعت
۵۷	۲-۶-۲ امتیاز حکمت متعالیه از حکمت بحثی و علم کلام جدلی
۵۸	۳-۶-۲ امتیاز حکمت متعالیه از عرفان
۶۰	۴-۶-۲ امتیاز حکمت متعالیه از حکمت اشراق
۶۱	۷-۲ مبانی حکمت متعالیه
۶۶	۸-۲ اصول مبنایی حکمت متعالیه
۶۹	۹-۲ روش‌شناسی ملاصدرا
۶۹	۱-۹-۲ روش‌های مطرح در فلسفه اسلامی
۷۱	۲-۹-۲ روش ملاصدرا در پژوهش فلسفی
۷۵	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم
۷۶	خودآزمایی تشریحی فصل دوم
۷۷	فصل سوم: نظام فلسفی وجودشناسی ملاصدرا
۷۷	هدف کلی
۷۷	هدف‌های یادگیری
۷۸	مقدمه
۹۱	۱-۳ هستی‌شناسی ملاصدرا در نگاهی کلی
۹۳	۲-۳ مفهوم وجود در ساحت وجودشناسی ملاصدرا
۹۴	۳-۳ بیان خاص ملاصدرا از تعریف «وجود»
۹۷	۴-۳ بدهات مفهوم وجود و دلایل آن از نظر ملاصدرا
۱۰۰	۵-۳ «وجود» مشترک معنوی یا مشترک لفظی
۱۰۱	۱-۵-۳ نظرات مختلف درباره اشتراک «وجود»
۱۰۲	۲-۵-۳ نظر ملاصدرا درباره نحوه اشتراک «وجود» و دلایل آن
۱۰۴	۶-۳ کلیت مفهوم «وجود»
۱۰۴	۱-۶-۳ حکما و متفکران قبل از ملاصدرا و کلیت مفهوم «وجود»
۱۰۶	۲-۶-۳ پیشینه بحث معقولات اولیه و ثانویه و جایگاه «مفهوم وجود»
۱۰۸	۳-۶-۳ کلیت مفهوم وجود از نظر ملاصدرا
۱۱۰	۴-۶-۳ تفاوت «وجود» با سایر معقولات ثانوی فلسفی از نظر ملاصدرا
۱۱۲	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم
۱۱۴	خودآزمایی تشریحی فصل سوم
۱۱۵	فصل چهارم: رابطه «وجود» و «ماهیت» در ساحت وجودشناسی ملاصدرا
۱۱۵	هدف کلی

پیشگفتار

حمد و سپاس از آن خداوندی است که هر توفیقی از اوست و نعمت یادگرفتن و یاددادن که از برترین توفیقات است را نصیب انسان کرد. درود خدا بر انبیا، ائمه اطهار و اولیا که گام اصلی و اساسی را در جهت تعلیم انسان‌ها برداشته‌اند. درود بر همه انسان‌های اندیشمند و متفکری که در جستجوی حقیقت تلاش کرده و عمر خویش را در جهت ارائه حق و حقیقت به دیگر انسان‌ها مصروف داشته‌اند. درود بر اندیشمند و فیلسوف اسلامی صدرالمتألهین شیرازی که در جهت توسعه معرفت آدمی از هیچ تلاشی فروگذار نکرد.

بیان شخصیت و مکتب ملاصدرا به‌ویژه وجودشناسی او که از ساحت وجودی پیچیده از ابعاد زیادی برخوردار است، مسلماً آسان نیست. او کثیرالاضلاعی بود که در هر بُعد خود دانشی از دانش‌های رایج زمان خود را با خود داشت. تسلط او بر فلسفه مشاء، حکمت اشراق، علم کلام اسلامی، عرفان نظری، تفسیر و حدیث‌شناسی در آثارش کاملاً مشهود است. به‌علاوه او به ادب فارسی و عربی، ریاضیات، دانش پزشکی، نجوم و علوم طبیعی زمانش آشنا بود. در اندیشه فلسفی به دانستن، آموختن، تدریس و نوشتن بستده نمی‌کرد. بلکه عادت داشت که مسائل فلسفی را تا آخرین نقطه ممکن بشکافد و به عمق آن وارد شود. از برکت همین ویژگی بود که توانست تحول بزرگی در فلسفه به‌وجود بیاورد. و طرحی نو دراندازد و مکتبی در فلسفه اسلامی تأسیس کند. مهم‌ترین امتیاز ملاصدرا ارائه مکتبی جدید در ساحت وجودشناسی است. با تکیه بر وجودشناسی او همه مسائل فلسفی تمودی دیگر می‌یابد. فهم و ارائه مکتب فلسفی صدرالمتألهین تنها در ساحت وجودشناسی و درک مبانی آن ممکن است.